

Soňa Nováková

Komenda johanitského řádu ve Strakonících – stavební historie a nástěnné malby

Filozofická fakulta JU, Ústav dějin umění

Studentka Soňa Nováková ve své bakalářské práci zpracovala téma stavební historie a výzdoby středověkého hradního a klášterního komplexu ve Strakonících. Jedná se o problematiku, která je i přes svůj mezinárodní význam stále poněkud opomíjena, snad pod vlivem dojmu, že byla dostatečně vysvětlena v textech Jiřího Kuthana ze 60. a 70. let minulého století. Kuthan se však zaměřil výhradně na architekturu komplexu, malířské výzdobě bylo naposledy věnováno monografické číslo časopisu Umění před více než 20 lety. Stavební celek a jeho výzdoba však nadále vyvolávají některé otázky, jichž se Nováková ve své práci zčásti dotkla.

Přehledně strukturovaná práce je uvozena krátkými oddíly k dějinám samotného řádu johanitů v Čechách a zvláště ve Strakonících. Dále je stručně resumována stavební historie komplexu, aby se hlavní část textu mohla věnovat rozborům nástěnným maleb.

Nejprve jsou krátce připomenuty okolnosti vzniku maleb, proto je zmíněna osobnost donátorů maleb, přibližná datace jejich jednotlivých vrstev a problematika bádání k jejich ikonografii. V následujících kapitolách se již autorka věnovala podrobnějšímu popisu významnějších malířských celků nástěnné výzdoby a jejich slohovým souvislostem. Shrnula přitom dostupné závěry předchozího domácího i zahraničního bádání. Zdůraznila zde vazby na českou i rakouskou knižní malbu, případně sklomalbu, především opět z rakouských oblastí. Podrobný rozbor jednotlivých vrstev malby autorce umožnil poměrně přesné vystižení charakteristiky anonymních a předpokládaných autorských osobností, jež je vytvářely.

Zvláštní oddíl práce je pak věnován problematice neobvyklé ikonografie fragmentu malby v tzv. kapitulní síni, která byla starším bádáním bez další argumentace identifikována jako výjev z legendy sv. Ismérie. Výskyt této řídce a jen regionálně specificky se objevující světice ve Strakonících je dále zpochybněn samotným obsahem fragmentu malby, kde se vedle ženské postavy se svatozáří objevuje postava svatého biskupa, která však do legendy světice nenáleží. Nováková se proto s pomocí novější zahraniční literatury chvályhodně pokusila o dekonstrukci staršího názoru a dále samostatný návrh nového ikonografického určení fragmentu. Studentka vzala v úvahu rovněž vhodnost výjevu pro špitální prostředí johanitské komendy a došla k závěru, že fragment by mohl znázorňovat postavu sv. Juliána Pohostinného. Autorka však ve svém textu zatím nevyřešila identitu světeckých postav, neboť se zaměřila pouze na postavu převozníka s pádlem. Oceňuji ovšem snahu o hlubší ponor do problematiky a revizi dosavadních opakovaných názorů.

Práce Soni Novákové je standardně odvedeným výkonem z hlediska práce s domácí a zahraniční umělecko- a kulturně-historickou literaturou a prokazuje schopnost samostatného uchopení nesnadného a mnohvrstevnatého tématu stejného charakteru. Přitom vykazuje ambici nabídnout vlastní řešení některých obtížných speciálních otázek.

Předkládanou práci proto rozhodně **doporučuji** k obhajobě a klasifikuji známkou **výborně**.

Mgr. Hynek Látal, Ph.D.

Dne 19. srpna 2013